

Iacobi Menochij

sum præcito in casu 119.nu.18.versi. & hæc quidē
10 sententia, &c. ubi tetuli exemplum t̄ his verbis. Supponamus, q̄ ratione lucri cessantis creditor, probet tria illa requiſita, de quibus ſupra (est illo in caſu 119.nu.3.4. & 5.) nem̄p̄ moram debitoris in non ſoluendo, ſeipſum creditorem conſueuife negotiari, & demum, quod p̄ manib⁹ habebat eiusmodi merces, quibus emptis, veriſimiliter ſuperlucratus fuifet, & qđ emere non potuit, pecunia ſibi debita, vñā cum eius intereffe carens, certè dicendum eſt, q̄ ſicuti p̄imū illud intereffe debetur, ita etiā debeat ſecundū, & aliud deinceps; cū nulla probabilis differentia ratio afferri poſſit inter vñā, & aliud intereffe, cum creditor careat lucro, quod feciſſet, ſi illud nouum capitale ſolutū ſibi fuifet. Et hoc illud eſt, quod dicere voluit Signorolus 11 in confi. 65. in fine; dum respondit, lucrū t̄ lucri debet, quia poſtequā lucratum eſt, illud lucrū, facit ſortē, & capitale. Sic dicimus, fructu ſruitū peti poſſe, vt tradit glo. in l. eum autē. §. cum redhibetur. ff. de adil. 12 edict. quorum quidem t̄ fructuum appellatio contineat etiam hoc intereffe lucri cessantis, vt ſcribunt gl. in l. 1. §. in confessoria. ff. ſi ſeruit. vend. & Dec. in rub. C. de ſent. quæ pro eo, quod intereffe profer. in fine. Nec hic repugnat teſt. in l. neq; eorum. ff. de vſuris: quo creditur probari, fructus fructuum non deberi: quia statutum declarabimus. Quod diximus de intereffe lucri cessantis, dicendum pariter, & multò magis de intereffe damni emergentis, quando concurrunt ea, que cauſant hoc intereffe. Hæc illo in loco ſcripsi; Quibus accedunt tradita ab Alphonſo Villagut, in d. tract. de vſuris. q. 18. nu. 34. qui præter ſuprà commemorata re quicquid, quæ conditiones ab eo appellantur, addit & hoc, & recte quidē, q̄ in fine cuiuslibet anni ipſe mutuator ſ pecuniā ſuam repeat, & realiter cupiat ſibi reddi à mutuatorio, non ſolū pecuniā mutuā, vtrū etiam intereffe lucri cessantis illucque decurſum ratione dictæ pecuniā mutuā, & facilioris explicatio- nis gratia, adiungit exemplum longioribus verbis, quā à me ſupra relatum. Alphonſi verba ita ſe habent. Petrus eſt mercator, habetq; p̄ manib⁹ tantummodo centum aureos implicando mercatura, reliquos autē nonnullos ſibi necessarios pro viuſtus neceſſitate quotidiani ipſius, & ſuorum, & pro occurſeo diuersis hu ius vitæ incōmodis, & infortunijs, & non habet aliam pecuniā ſotiofam in area; & exemptione talis mercis, deductis deducendis, (prout in conclusione prima) ſibi probabilit̄ arbitrio boni viri obuenit lucrum ad rationem decem pro centenario quolibet anno, & pafciſit cum Franciſco eius mutuatorio de ſibi ſoluen do forte capitali mutuata, id est centum, vñā cum illis decem (anno elapſo) ratione huiusmodi intereffe lucri cessantis, quod ex mutuo patitur. Transacto anno, Petrus perit à Franciſco ſortem principalem, id est centū, & intereffe; id est decem, ac per confequens centum & decem, Franciſcus rursus rogar, tempus alterius anni indulgeri ſibi ad ſoluendum ex cuius termini prolongatione impeditur Petrus probabiliter rursus à lucro ſibi captando ex mercibus, quas emere parauerat pro centum & decem illis ſibi tunc ſoluendis, à Franciſco, ex quarum empotione, deductis deducendis, (vt in conditionibus allatis in prima conclusione) fuifet lucratus vndeſim, dico, quod in tali caſu, tuta conſcientia mutuatorio poſſet ultra ſortem, ſcilicet, centum illis à principio mutuatos exigere à mutuatorio in fine ſecundi anni, viginti & vnum ratione, intereffe lucri cessantis à mutuatore ipſo verè paſſos ratione mutui, & pro eo, quod fuit detenta à mutuatorio pecunia ſua duobus annis, ex qua fuifet lucratus (vt ſupponitur) in dicto tempore viginti & vnum. Vnde in fine ſecundi anni à die mutationis mutuatarius reddet

S V M M A R I V M .

- 1 Simulationem contractus probari ſolis coniecturis.
- 2 Dationem in ſolutum pignus potius cum adi- etum eſt ei pactum redimendi.
- 3 Dationem in ſolutum eſſe ſimilem venditioni, in qua trāſ- fertur dominium.
- 4 Pignus luere, cogi poſſe debitorem.
- 5 Pacta in ſolita arguere simulationem.
- 6 Simulationem argui ex inſolitis clauſulis.
- 7 Dationem in ſolutum dici pignus, cum in ea dictum fuit quod res data in ſolutum, ſit obligata creditori accipienti in ſolutum.
- 8 Pignus rei propria non fieri.
- 9 Simulationem argui ex pacto, quod emens non teneatur de caſu fortuito.
- 10 Principis factum dici caſum fortuitum.
- 11 Dationem in ſolutum difficile argui simulationis . numero 12.

Senten-

Confilium MCLXXXII.

153

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C LXXXII.

- 13 Sententiam p̄aſumi reſtē, & ritē latam, in dubio, ſcilicet. nume. 14.
- 14 Decretum iudicis voluntarium, non tollere p̄aſumptionē fraudis, & vſurā. nu. 16.
- 15 Sententiam latam ſuper contrac̄tu faneratitio, nunquam tranſire in indicatum. nu. 18.
- 16 Sortem minui fructibus.
- 17 Fructus computandos in ſortem.

F A C T I S P E C I E S .

Arbitri electi à perilluſtri D. Dominico Saulio olim Praefide redditum ordinariorum huius Domini Mediolanensis, & ab illaſtri Dom. Octavianio eius fratre, pro eorum controverſijs definiendis, uno in capite eorum laudi, pronunciarunt, & declararunt, dictum Dom. Octavianum eſſe creditorem dicti Dom. Dominici de ſcutis decem ſeptem millibus, & ducentum, cumq; condenmarunt ad eorum ſolutionem, prout in ſtra, videlicet. Quod pro executio- ne dicti laudi, ſeu ſententia vendetur domus dicti Dom. Dominici ſita in ciuitate Mediolani; cuius premium peruenire deberet in dictum Dom. Octavianum ad computum ſui crediti. Pro residui au- tem ſatisfactione ipſe Dom. Dominicus deberet ven- dere, ſeu in ſolutum dare eidem Domino Octavianano ſoſ redditus, ſuper Datio draparia Cremonae, qui cal- culati ad rationem ſeptem pro centenario ſingulo quoque anno explerent ſequendum capitalis, eius in quo ipſe Dom. Octavianus remaneret creditor, ex a- Etio prelio dicta domus, cum obligatione tamen ei- dem Dom. Dominico iniungenda de redimendo in- tra quinquennium dictum annum redditum in ſolu- tum datum, cuius redempzione non facta, & elap- ſo dicto tempore, teneretur erga dictum Do. Octavianum ad intereffe cambiorum, & recambiorum, ſecondum curſum nundinarum de Lugduno, ſeu Be- Zenzo pro Genua, vel Mediolano pro tota illa ſumma, pro qua facta fuifet dicta in ſolutū datio. Que quidem fuit deinde facta à dicto Do. Dominico pro ſumma annui redditus aureorum ſeptem centum, & quatuordecim. Pactumq; etiam fuit, quod dictus Do. Dominicus teneretur intra quinquennium redimere dictum datum; & eo non redimente in- tra dictum tempus, teneretur ad intereffe cambiorum, & recambiorum ſecondum curſum nundinarum Lugduni, vel Bezenzoni. Pactum quoque fuit, quod ſi quis alius quam ipſe Dom. Dominicus quan- docunque redimeret dictum Datum, quod ipſe Domi- nucus Domini redimeret curare, & re ipsa ef- ficeret, quod pecunia perueniret ad ipsum Domi- num Octavianum. Quod quidem promiſum fuit ſub ſpeciali hypotheca predicti Datij in ſolutum dati.

Nunc de duobus dubitari contingit.

Primò, an dicta in ſolutum datio fuerit vera, vel potius ficta, & simulata: atque ita pignus & hy- potheca?

Secundo, admisso, dictam in ſolutum dationem fuifet fictam, & simulata, an confecta fuerit in fraudem vſurarum?

Liber Duodecimus.

DE prima proposita dubitatione ſentio, (vt paucis dicam) cum praſtantis. Iurisconf. Dom. Capriata, qui doct̄e, & acutē reſpon- dit, hunc contrac̄tu fuifet ſicutum, & li- mulatum, nem̄p̄ pignus, & hypothecam, non autem contrac̄tu verum in ſolutum dationis. Hæc veritas multis facilē demonstrari poſte, vno prius p̄misso, contrac̄tu ſicutos, & ſimulatos t̄ probari poſſe ſolis co- iecturis, & p̄aſumptionibus; cum aliqui ſint diffi- cilis probationis ob cauetas, quas contraheentes ſolent a- dihibere; ſicuti ex aliorum ſententiis ſcripsi in commen- tarij de p̄aſumptionibus, lib. 3. p̄aſumption. 122. nume. 5. & alibi. Hoc poſto, exiſtimo multas adeffe hoc in caſu coniecturas ſicuti, ſimilatique huius con- trac̄tu; ſicuti commemorauit & Dom. Capriata pri- muſ consulens, cuius conſiderationes aliquibus com- probabo.

Prima itaque coniectura eſt; que deſumitur ex eo, quod arbitri iudicarunt, & contraheentes ipſi conſirunt; quod Dom. Dominicus teneretur, & cogi poſſet ab ipſo Dom. Octaviano redimere dictum annum redditum in ſolutum datum intra quinquennium: qua redemptione non facta, teneretur ipſe Dominus Do- minicus erga dictum Dominum Octavianum ad in- tereffe cambiorum, & recambiorum, &c. Hæc ſane obligatio maniſtē ostendit, Dominum Octavianum voluisse cogere ipſum Dom. Dominicum ad redimen- dum dictum redditum, quod repugnat in ſolutum da- tionis t̄ quæ non diſſert à venditione. I. ſi pradium. C. de euictionibus, & tradunt à me relati in dicta p̄aſumption. 122. nume. 42. & accedit in ſpecie Craueta in confi. 327. num. 7. lib. 3. Venditionis t̄ autem natura eſt, vt emptor ita rei dominus efficiatur, ne valeat coge- re venditorem ad reemendum: cum nec emere, nec vendere cogi quis poſſit. I. in uitum. C. de contrahe- entio. & l. nec emere. C. de iure delibet. & vtroque in loco doctores ſcribunt. Conuenit quidem hæc obli- gatio, & conuentio contraetū pignoris, & hypothe- ca, cuius natura non repugnat, ſi agatur, quod debi- tor cogi poſſet redimere intra certum tempus. Nam certum eſt, quod poſquam cefſit dies ſolutionis debiti, pro quo conſtitutum fuit pignus, vel hypotheca, co- gi poſſet debitor t̄ ſoluere, & conſequenter luere pi- gnus. Et ad rem hanc pertinet quod tradit Hoffien. in ſumma, titu. de vſuris. §. qualiter contrac̄tu vſur- rius detegatur. versi. item ſi pacta claudicant, dum in- quid malam eſſe p̄aſumptionem aduersus credito- rem, qui voluit, quod ſua in potestate eſſet, reſcindi, vel non reſcindi contrac̄tu. Et Hoffien ſecu- tus eſt Cappola, in tract. de ſimulatione contrac̄tu, in vndecima p̄aſumptione, & ſi illum corrupto loco allegat. & idem ego ipſe ſcripsi in praefatis commen- tarij de p̄aſumptionibus, lib. 3. p̄aſumption. 122. numero 72.

Seconda eſt coniectura, quæ colligitur ex clauſulis, & pactis t̄ in ſolitis; ſicuti ſcripsi in dicta p̄aſumption. 122. numero 67. ex ſententia Baldi, Angeli, Alexandri, & aliorum quāmplurium, quibus accedunt alii conmemorati à Craueta in confi. 585. numero de- cimotertio, lib. 3. & in confi. 979. nume. 3. lib. quinto. Porro in caſu, de quo agitur, nem̄p̄ in ſolutum dationis adeſt clauſula laudi, & conuentio in ſolita, ac na- turā ipſius ſolutum dationis omnino repugnat; nem̄p̄, quod ſi intra quinquennium. D. Dominicus non

Cc 3 redi-

redimeret dictum datum insolutum datum, ipsem Dom. Dominicus teneretur erga dictum D. Octavianum ad intereste cambiorum, & recambiorum. Hoc equidem valde repugnat solito, & natura insolutum dationis etiam cum pacto redimendi ad tempus. Si quidem quando fit insolutum datio, qua est venditio quadam, vt diximus supra, adiecit pacto redimendi, si contingat debitorem, qui insolutum dedit, non redimere intra præstittum tempus, creditor, cui datum fuit insolutum, efficit rei insolutum data dominus absoluere, & irreuocabiliter, atque ita tanquam creditor non potest amplius agere ad pecuniam sibi debitam; sicuti clarissimum est. Quod ergo Dominus Dominicus, non facta redemptione teneatur ad intereste cambiorum, & recambiorum; nil aliud est, quod Dominus Octavianus non efficatur dominus dicti annui redditus sibi insolutum dati à Domino Dominico, sed quod posset adhuc petere, & consequi summam illam, pro qua fuit facta insolutum datio. Constat itaque manifeste, hunc contractum esse omnino fictum, & simulatum: atque ita pignus, & hypothecam.

Tertia conjectura facti, & simulati huius contractus, vel ex eo habetur, quod conuentum fuit, quod facta per quemcumque redempcionem dicti datij insolutum dati, ipse Dom. Dominicus curare deberet operare, & effectu, quod pecunia soluenda pro ipsa redemptione peruenirent in ipsum Dominum Octavianum. Hoc sanè pactum, (vt recte respondit Dom. Capriata consilens) est insolutum, ac repugnat natura ipsius insolutum dationis, qua (vt in praecedenti conjectura dictum fuit) efficit, & operatur translationem dominij in creditore, cui facta fuit insolutum datio, & consequenter pertinebat ad ipsum Dominum Octavianum retrouendere ipsi Dom. Dominico intra illud quiaquennium, vel elapsu illo tempore, vendere cui us emere volenti, & ab eo precium recipere. Hoc itaque pactum satis clare significat, contractum hunc fuisse pignoris, & hypothecæ, cuius dominium, & possessionem est penes ipsum Dom. Dominicum, qui necesse haberet exigere fructus ex ipso redditu, & eius partem præstare dicto Dom. Octaviano, & casu quo contingisset ipsi Domino Dominico, vendere ipsum redditum, numeratam sumam à se debitam dicto Dom. Octaviano.

Quarta est conjectura ducta ex eo, quod dictus Dominus Octavianus, cui facta fuerat insolutum datio à dicto Dom. Dominico nunquam adepus est quasi possessionem exigendi fructus, & præstitiones dicti annui redditus: sed semper quasi possedit dictus Dom. Dominicus, locando ipsum Datum, & percipiendo pensiones ab conductoribus. Quod quidem ostendit non insolutum dationem, & venditionem fuisse factam; sed contractum pignus, & hypothecam: sicuti scripti in praecitate presumpt. 122. num. 110. & in lib. 2. de arbitrijs iudicium. casu 39. nu. 1. post quamplures ibidem relatios. Et quibus accedunt congesti à Crauettæ in consil. 503. nu. 13. & in consil. 664. num. 5. lib. 3. & in consil. 943. nu. 27. lib. 5.

Quinta est conjectura, quam ostendit, & significat pactum illud, quod dictum datum sit specialiter hypothecatum dicto D. Octavianio pro contractus observatione. Hoc sanè pactum arguere fictionem, & simulationem, vel ex eo demonstratur, quod res insolutum data à debitore creditori, efficit propriæ ipsius creditoris, cum Dominum in eum translatum censeatur, vt attigi sup. in prima conjectura, & in specie affirmat Arctinus in consil. 159. in sexto dubio, Craue. in consil. 347. nu. 12. lib. 3. & Hondonetus in consil. 31. nu. 72. lib. 1. Atque res propria non potest pignori dati, & hy-

8 pothecari † ipso domino. I. si rem alienam. la seconda, ff. de pigno. actio. & I. neque pignus. ff. de regul. iuris, vbi Decius, & Cagnolus. Ergo contractus iste nō fuit verè insolutum dationis, sed pignoris, & hypothecæ, atque ita factus, & simulatus. Conjecturam hanc in specie probat Ioan. Petrus Surdus in consil. 243. num. 13. qui multis comprobatur. Nec repugnat, si dicatur, Dom. Dominicum non dedisse insolutum totum, & integrum Datum, sed partem, quantum scilicet capere poterat creditum ipsius Dom. Octaviani, videtur ergo dicendum, Dom. Dominicum potuisse pignori, & hypothecæ subiecte residuum ipsius Datij dicto Domino Octavianano. Nam responderetur, pignori, & hypothecæ fuisse suppositam non illam partem solam Datij, qua permanxit apud Dom. Dominicum: sed totum ipsum Datum. Ita sanè leguntur clara hæc verba in instrumento scripta. Obligando per speciale pignus prædicto D. Paulo stipulanti, &c. dictum totum Datum draparia pro cautione dicti sui crediti. &c.

Sexta conjectura facti, & simulati huius contractus colligitur ex eo pacto insolito, quod elapsu quinquinio, & non facta redempcione à dicto Domino Dominico, teneatur ipse Dom. Dominicus dare, & solvere intereste necon & cambiorum dicta summe, pro qua facta fuit insolutum datio: Hoc sanè insolutum esse in similibus contractibus nemo practicus notarius negabit: cum satis sit, quod præstetur intereste legitimum, & iustum, si nō obseruatur pactum iustè initum, quod non contingit hoc in casu, vt scilicet cogi possit debitor dans insolutum redimere rem iam datam, vt diximus supra in primo argumento. Ex pactis autem, & clausulis insolitis in his contractibus adhibitis colligi conjecturam facti, & simulati contractus affirmat multos, quos retuli in d. presumpt. 122. nu. 67.

Septima, & ultima est conjectura delumpta ex alio pacto insolito, quod etiam repugnat nature contractus insolutum dationis, quem non differre à contractu emptionis, & venditionis iam diximus. Est sanè † pactum quod D. Dominicus teneretur de casu, & periculo fortuito, nempe de facto Principis. Ita quidem in terminis, & recte, meo iudicio respondit Decianus in consil. 2. num. 3. lib. 1. & ratio est, quia factum Principis 10 est † casus fortuitus, vt scripti ex aliorum sententia in consil. 608. nu. 26. lib. 7. Casus autem fortuitus, si evenit, cedit periculo emptoris, qui rei emptæ dominus factus est. I. illud. ff. de peticulo, & commodo rei vend. & alijs comprobant Decianus prædictato in loco.

Non obstant nunc aliqua, qua prædictis repugnare videntur.

Primo videtur posse objici, hunc contractum fuisse in insolutum dationis † facta à debitore creditori, que non videtur posse argui de fictione, & simulatione, vt tradunt Angelus in l. post hac. colum. 2. C. de bonis proscript. Fulgosius in consil. 134. col. 2. Decius in consil. 308. col. 3. & Tiraquel. de retractu conventionali, in proemio, nu. 27.

Respondet utero, Angelum, & qui eum sequi sunt, non negare, quin simulatio, & fictio committit possit in contractu insolutum dationis, † sed dicere, difficilius agi, vt simulata dici possit: sicuti prædictorum traditione explicauit in dicta presumpt. 122. num. 42. Porro in casu nostro probationis difficultas satis sublata est ex tot, & tam virginitibus conjecturis, quas diximus sufficere ad demonstrandum contractum fictum, & simulatum.

Secundò videtur urgere, quod hæc insolutum datio facta fuit vigore laudi, sicque sententia arbitralis atque ita auctoritate iudicaria: cum arbitria redacta sint instar iudiciorum. I. prima. ff. de receptis arbitris. 13 Atqui pro sententia † presumitur, quod fuerit recte,

& recte prolata. I. Herennius. S. Cuia. ff. de euictio. & latissime comprobant in commentarijs de presumtionibus. lib. 2. presumpt. 67. numero 22. & idem de laudo ab arbitris prolato scripti in eodem lib. 2. presumpt. 76. col. 1.

14 Responderetur; quod tunc demum pro sententia, † & laudo presumitur, quando sumus in dubio, atque ita quando aliquo modo non appetit de eorum nullitate, vel iniustitia: secus est, si vel certis, & claris probatinibus, vel virginitibus conjecturis constat male iudicatum; vt declarauit in dicta presumpt. 67. nu. 30. & idem dicendum est multo magis de laudo, & sententia arbitrii, & arbitratoris. Quod vero in casu nostro extet multa virginites conjectura huius fictionis, & simulationis, iam supra demonstrauimus.

15 Tertiò videtur posse objici, quod cum † contractus iste fuerit celebratus, praesente illustri D. M. Antonio Caimo Senatore Mediolanensi, cessare dicitur omnis fraus, fictio, & simulatio, iuxta traditionem Barr. in l. frater à fratre. nu. 5. 1. ff. de conduct. indebiti, & in l. 1. C. de prædijs decurio. lib. 10. & aliorum, quos congregati in præcitatissimis commentarijs de presumtionibus. lib. 2. presumpt. 75. nu. 55.

Respondeatur ex dictis supra ad præcedens argumentum, hæc in dubio procedere: secus quando apparent manifeste conjectura fictionis, & simulationis; quæ quidem si validæ sunt ad tollendum regularem illam 16 presumptionem, quæ stat pro sententia † iudicis, ordine iudicario obseruato: multo magis valida est ad prosterendum iudicis decretum, in actu voluntario interpositum, cum validior sit presumptio, quæ stat pro sententia, quam pro decreto, sicuti post alias scripti in dicta presumpt. 75. nu. 8.

Quarto obstat videtur, quod cum laudum, siueque arbitrorum sententia † transferit in iudicatum, nō sit amplius aliquid querendum, sed illa omnino exequenda: cum res iudicata pro veritate habeatur. I. ingeniu. ff. de statu hom. & l. res iudicata. ff. de reg. iur. vbi Decius Cagnolus, & reliqui.

Respondet, rem iudicatum non esse ipsam veritatem, sed pro veritate haberi; sicq; facte quodammodo, & propterē cedit veritati: & propterē si lata est super contractu, de cuius evidenti vitio à lege damnato, nullum habet effectum: cum dici non possit iudicatum; sicuti est sententia † lata super contractu fœneratio, quæ nunquam transit in iudicatum; vt tradit Baldus in l. cum allegas. num. 7. in fine. C. de usuris: quem secuti sunt Imola in l. stipulatio ista, §. alteri. ff. de verb. oblig. & Felinus in cap. lator. in fine, de sent. & re iudic. Idem est in alijs casibus, in quibus agitur de vitio, & peccato; vt scribunt Abbas, & Decius in cap. iurauit de probationibus, ille nu. 5. iste nu. 6.

Secunda est dubitatio, admissa, dictam insolutum dationem fuisse factam, & simulatum, an fictio & simulatio ista fuerit confita in fraudem usuratum? Et quidem dicendum est, sine magna controvressia, contractum fuisse fœneratum, & usuratum. Nam certum est, vt iam supra demonstrauimus, hunc contractum fuisse pignoris, & hypothecæ. Est etiam clarum dictum D. Octavianum creditorē, cui pignori datus, atque hypothecatus fuit annuus ipse redditus Datij draparia, percepsisse illius fructus, & prouentus; ex hoc sequitur, contractum illum ita iudicandum esse fœneratum.

19 tertium, vt fructus illi omnes percepti in fortis debent computari. Ita manifeste statuit Alexand. 111. Pont. Max. in cap. 1. de usuris, cuius hæc sunt verba. Plures clericorum: & infā. Generalis Concilij decreuit auctoritas, vt nullus constitutus in clero, vel hoc, vel aliud genus usuræ exercere presumat. Et si quis cuius possessionē, data pecunia sub hac specie, vel cō-

ditione in pignus acceperit, si fortis suam (deductis expensis) de fructibus iam percepit: absolutè possessio- nem restitut debitori. Si autem aliquid minus habet, eo recepto, possessio liberè ad dominum reuertatur. Quod si post huiusmodi constitutum in clero, quisquā extiterit, qui detestandis usurarum lucris insit, ecclæsticī officiū periculum patiatur. Nisi fortè ecclæsticī beneficium fuerit, quod redimendum ei hoc modo de manu laici videatur. Haec tenet Alexan. III. qui idem constituit in cap. 2. eiusdem tit. his verbis. Quoniam non solum viris ecclæsticis, sed etiam quibuslibet alijs periculoso est usurarum lucris intendere, auctoritate præsentium duximus iniungendū, vt eos, qui de possessionibus, vel arboribus, quas tenere in ignore noscuntur, fortis (deductis expensis) receperunt, ad eadem pignora restituenda sine usurarum exactione ecclæsticā distinctione compellās. Hæc ille, qui & idem sanciuit in cap. conquestus, eiusdem tit. quod habet verba hæc. Conquestus nobis clericus: & infra. Discretioni vestra mandamus, quatenus, si terra ipsam titulo pignoris detinetis, & de fructibus eius fortis receperistis, prædictam terram clericō memorato reddatis: Nisi terra de feudo sit monasterij vestri. Haec tenet Alexan. Idem quoque statuit Innocentius III. Summus Pontifex, in cap. illo vos, & manfestis in cap. contra. de pigno. sic & iure Caesaris sanctum legitur in l. 1. C. de distract. pigno. Cuius verba adscripsi. Fundum pignori obligatum, si creditor ex fructibus debitum consecutus est; cum ipso iure pignus ab obligatione liberatum sit, distractare minimè potest. Haec tenet Imperator Alex. Seuerus. Idem sanciuit Iustinianus. in auth. ad hæc. C. de usuris. Non est quod hac de re pluribus agam, & docto- rum traditionibus confirmem: cum notissimum hoc omnibus sit.

S V M M A R I V M.

1 Simulatos contractus detegi etiam solis conjecturis.

2 Simulationem argui & fenus ex pacto redimendi majori pretio. num. 3.

3 Usuram presumi ex pacto redimendi alio pretio nu. 4.

5 Dationem insolutum factam, cum pacto reuendendi toties quoties, presumi potius pignus.

6 Venditionem non presumi sed pignus, ex pacto restituendi, & redimendi.

7 Usurarium contractum argui ex pactis insolitis.

8 Casum interitus pertinere ad dominum rei.

9 Casum interitus quod pertineat ad venditorem, arguere simulationem.

10 Dationem insolutum non presumi sed pignus, cum debitor remanet in possessione.

11 Dationem insolutum difficile argui simulationis. nu. 11.

12 Conjecturis probari simulationem.

13 Usurarium contractum probari conjecturis.

F A C T I S P E C I E S.

P Erillus D. Dominicus Saulius, debitor illius D. Octavianus fratris sui librarium decem millium & tercentum, vendidit, seu insolutum debet, ipsi D. Octaviano, tantam partem datum draparia Cremonæ, quātum capiebant libra mille & tringa septem annui redditus, qui calculatus ad rationem decem pro centenario, ipsum debitum principale explebat. Conueneruntq; inter se predicti fratres, quod quotiescumque ipse D. Dominicus restueret ipsi D. Octaviano, totum premium, vel eius partem,